

Bijlage 1 bij raadsvoorstel 18.02

Eindrapport evaluatie privatisering buitensport de tussenstand in 2017

Gemeente Heeze-Leende

Datum

30 november 2017

Referentie

1648RV

In opdracht van

Gemeente Heeze-Leende

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel en onderzoeksvragen	3
1.3	Werkwijze evaluatie	4
Hoofdstuk 2	Beoogde doelen privatisering	5
Hoofdstuk 3	Uitkomsten	7
3.1	Vertrekpunt	7
3.2	Organisatie/uitvoering bij de verenigingen	7
3.3	Kwaliteit velden/banen	8
3.4	Algehele tevredenheid, succes- en faalfactoren en wensen	9
3.5	Financiële gevolgen	11
3.6	Afstemming aanbod velden/banen op de behoefte	14
Hoofdstuk 4	Conclusies en aanbevelingen	16
4.1	Conclusies	16
4.2	Aanbevelingen	16
Bijlage 1	Ondervraagde organisaties	i
Bijlage 2	Vergelijking kunstgras versus natuurgras	ii
Bijlage 3	Opmerkingen verenigingen n.a.v. rapportage	iii

1.1 Aanleiding

In 2009 is het beheer van het grootste deel van de buitensportaccommodaties in Heeze-Leende geprivatiseerd. De gebouwen zijn voor 30 jaar in erfpacht gegeven aan de verenigingen. De velden zijn in gebruik gegeven voor een periode van 10 jaar. In de overeenkomsten over het in gebruik geven is vastgelegd dat in het 9^e jaar van de termijn gesproken zal worden over verlenging. De verenigingen ontvangen jaarlijks een bijdrage van de gemeente voor onderhoud van de velden. De hoogte van de bijdrage en de verantwoording daarvan is ook onderwerp van de evaluatie. In juni 2019 loopt de eerste termijn af. Voor de sportraad en de gemeente aanleiding om de tijdig te starten met een evaluatie van de eerste periode. In opdracht van de gemeente Heeze en Leende heeft Drijver en Partners deze eerste periode geëvalueerd.

Omvang

Het onderzoek richt zich op 9 verenigingen. TV De Heerlijkheid in Sterksel en de hockeyvereniging in Heeze zijn niet geprivatiseerd en huren. Deze verenigingen maken wel deel uit van de evaluatie. Met de ponyclub De Doorzettertjes is eveneens een interview gehouden. Deze vereniging maakte geen deel uit van de privatisering in 2009 en exploiteert de accommodatie zelfstandig.

Tabel 1.1 Ondervraagde sportverenigingen

Geprivatiseerd	huur	Was al voor 2008 privat
RKSV Heeze DOSL Leende RKSV Sterksel KV Eymerick TV Heeze TC Leende HV Lido	TV De Heerlijkheid Hockeyclub Heeze	Ponyclub De Doorzettertjes

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Doel van de studie is het beantwoorden van de vraag of de doelstellingen zoals deze 10 jaar geleden zijn gekozen zijn behaald, of de gemeente en verenigingen door moeten gaan met de privatisering en zo ja onder welke voorwaarden?

We vertalen dit naar de volgende vier onderzoeksvragen:

1. In hoeverre zijn de doelstellingen van de privatisering behaald, zoals destijds beoogd?
2. Wat zijn de succes- en faalfactoren hierbij?
3. In hoeverre is continuering of aanpassing van de huidige situatie wenselijk; wat willen de betrokken partijen?
4. Welke aanbevelingen zijn er op basis van de evaluatie aan te geven?

1.3 Werkwijze evaluatie

De evaluatie is uitgevoerd door interviews met de verenigingen en de gemeente en diverse gemeentelijke stukken/publicaties. De kwaliteit van de accommodaties is af te leiden van de jaarlijkse inspecties, waarvan de rapportages beschikbaar zijn gesteld voor de evaluatie. Verder hebben wij gebruik gemaakt van onze ervaring met privatisering in het land. Het onderzoek is begeleid door de gemeente en de sportraad. Bij de start van het onderzoek is een presentatie gehouden voor de buitensportverenigingen en het conceptrapport is eveneens met de verenigingen besproken.

Het besluit om de buitensport te privatiseren is door de gemeenteraad op 15 december 2008 genomen. In 2007 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd (inclusief een schouw van de velden/banen en een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Het besluit voor privatisering is genomen eind 2008, maar de basis ligt in het accommodatiebeleid van de gemeente. Eind jaren 90 heeft de gemeente het accommodatiebeleid vastgesteld. Toen al is als uitgangspunt vastgelegd dat de gemeente sport- en welzijnsaccommodaties zal privatiseren als dit efficiënt is en het volledige maatschappelijke draagvlak ervoor aanwezig is. Vooruitlopend op de privatisering van de buitensportvelden (inclusief het onderhoud hiervan) is de huur per 2002 afgeschaft.

In het raadsvoorstel voor privatisering van de buitensport (15 december 2008), worden 4 scenario's geschetst voor het beheer van de buitensport:

- 1- voortzetten situatie 2007
- 2- overdragen aan een beheerorganisatie
- 3- overdragen aan individuele verenigingen
- 4- huur/verhuurrelatie.

Het college stelt destijds voor om:

1. De haalbaarheidsstudie voor kennisgeving aan te nemen.
2. Het onderhoud over te dragen naar individuele gebruikers middels scenario 3.
3. De exploitatiebijdrage vast te stellen op het gemiddelde MJOP-bedrag verminderd met het huurtarief.
4. Indien overdracht op korte termijn niet mogelijk is per 1 juli 2009 wordt overgaan tot verhuur conform de gegeven huurtarieven.
5. De gegeven huurtarieven vast te stellen en jaarlijks te indexeren.
6. De overdracht ten uitvoer te brengen onder mandaat van het afdelingshoofd Openbare Werken.
7. Het handbalveld op sportpark De Hemelrasten niet te renoveren.¹
8. De eenmalige investeringen uit te voeren, mits de overdracht (of verhuur) contractueel is vastgelegd.
9. De exploitatiebijdragen te genereren uit de bestaande begrotingsposten.
10. Het tekort van € 10.000,- voor de uitvoer van de MJOP ten laste brengen van de algemene reserve.
11. Het instellen van een voorziening onderhoudsfonds sportvelden en hierin € 55.000,- storten eenmalig ten laste van de algemene reserve. Daarna dit bedrag structureel ten laste te brengen van de exploitatiebegroting.

Een motivatie waarom destijds is gekozen voor scenario 3, overdracht aan individuele gebruikers is niet in het raadsvoorstel opgenomen. In het raadsvoorstel is bij scenario 3 wel het volgende aangegeven: *"...Groot voordeel is dat de gebruikers zich bewust zijn van het onderhoud en hier direct invloed op uit kunnen oefenen zonder de regeldruk van de gemeente"*. Argumenten zijn dus zelfbeschikking en snelheid van handelen.

Ook wordt in het raadsvoorstel aangegeven dat het meerjarenonderhoudsplan (MJOP), dat als basis heeft gediend voor het vaststellen van de haalbaarheid van privatisering, *"zodanig is opgesteld dat het onderhoud goed uitvoerbaar is. Het is allerminst een krap budget. In de praktijk zal dit betekenen dat de gemeente of verenigingen de noodzakelijke werkzaamheden voor een lager budget kunnen laten uitvoeren."*

¹ Dit is later door een besluit van de gemeenteraad toch uitgevoerd.

Dit betekent dat een gebruiker van een natuurgrasveld bij de genoemde exploitatievergoedingen gemiddeld € 1008 per jaar per veld over kan houden voor onvoorziene zaken [...]. Dit bedrag zal nog hoger worden wanneer de gebruikers een deel van het onderhoud zelf uitvoeren in plaats van uitbesteden”.

In dit tekstfragment wordt dus duidelijk gewezen op een mogelijk kostenvoordeel voor de gebruikers (verenigingen).

In de jaarstukken 2009 van de gemeente wordt het volgende opgemerkt over het (eventueel) privatiseren:

“...De kosten van het onderhoud van de buitensportaccommodaties zijn nagenoeg in zijn geheel voor de gemeente. Vooruitlopend op de privatisering van de buitensportvelden (inclusief het onderhoud hiervan) is de huur per 2002 afgeschaft. Dit proces (het al dan niet privatiseren) is momenteel in volle gang. Een duurzame instandhouding van de kwaliteit van de buitensportvelden is echter alleen mogelijk als verenigingen hieraan een bijdrage leveren. Hierbij moet serieus gedacht worden aan een vorm van privatisering, waarbij er meer verantwoordelijkheid en betrokkenheid bij de verenigingen (gebruikers) komt te liggen....”.

In deze toelichting wordt gewezen op meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de verenigingen. Zaken als een duurzame instandhouding en kwaliteit worden ook genoemd. Dit zijn geen argumenten voor – of tegen, maar eerder randvoorwaarden.

In de Programmabegroting 2010 (pagina 50) wordt over de privatisering van de buitensport het volgende opgemerkt:

“...De gemeente Heeze-Leende wil op doelmatige wijze haar buitensportaccommodaties op een kwalitatief hoog niveau hebben en houden. [...] In 2008 is besloten budget te reserveren voor een duurzame instandhouding van de velden en om de onderhoudskosten zo laag mogelijk te houden door het onderhoud, waar mogelijk, over te laten aan de gebruiker. Voor gebruikers waarbij dit niet haalbaar bleek, blijft de gemeente het onderhoud uitvoeren en wordt een marktconforme huur berekend.

Vanaf 1 januari 2010 zijn de meeste sportterreinen verzelfstandigd. Dit heeft tot gevolg dat de kosten van ruim één formatieplaats bespaard gaan worden. Dit was eerder al becijferd tijdens de bezuinigingsronde van 2006. Destijds is de omvang van de buitendienst met 5 fte ingekrompen. Om dit op te vangen is er meer werk uitbesteed. De extra formatieplaats zal in eerste instantie ingezet worden bij de verhuizing en inrichting van de gemeentewerf. Daarna zal via natuurlijk verloop een plaats komen te vervallen...”.

Uit de toelichting in de Programmabegroting 2010 blijkt dat de privatisering van de buitensport leidt tot een afname van één formatieplaats in de buitendienst. En dat is een besparing met de gemeente.

Resumerend

In het raadsvoorstel uit 2008 wordt voorgesteld te kiezen voor privatisering naar individuele gebruikers en mocht dat niet mogelijk zijn een marktconforme huurtarief in te voeren (met exploitatie via de gemeente). Het raadsvoorstel geeft niet expliciet aan welke doelen met de privatisering werden beoogd, maar uit diverse gemeentelijke stukken kunnen deze doelen wel worden herleid. We komen daarbij tot de volgende doelen:

- Financieel voordeel gemeente²;
- Financieel voordeel vereniging;
- Eigen baas vereniging/zelfbeschikking en snelheid van handelen;
- Betere of behouden kwaliteit, duurzame instandhouding.
- Meer participatie/betrokkenheid van de gebruikers.

² In 2008 is het MJOP vastgesteld en daarmee het budget voor de buitensport. Het budget in de voorgaande jaren was lager, maar leidde ook tot achterstallig onderhoud.

3.1 Vertrekpunt

In 2008 heeft de gemeenteraad besloten om te kiezen voor privatisering van de buitensport en voor verenigingen die dat niet willen, een huur/verhuurrelatie aan te gaan. Twee verenigingen gaven de voorkeur aan een huurrelatie: tennisvereniging De Heerlijkheid in Sterksel en de hockeyvereniging Heeze. De handbalvereniging De Vlinders heeft in 2009 ook gekozen voor een huurrelatie, maar De Vlinders is in 2016 opgeheven.

3.2 Organisatie/uitvoering bij de verenigingen

Cultuurtechnisch onderhoud van grasvelden is meer dan maaien. Een bestek voor jaarlijks onderhoud onderscheidt circa 30 cultuurtechnische handelingen, waarvan in de regel circa 8 handelingen door vrijwilligers zijn uit te voeren. In Nederland is het daarom gebruikelijk dat geprivatiseerde verenigingen het cultuurtechnisch onderhoud uitbesteden en zaken die ze met vrijwilligers kunnen uitvoeren zelf ter hand nemen. In Heeze-Leende is dit niet anders. De verenigingen met natuurgrasvelden (3 voetbalverenigingen en de korfbalvereniging) hebben alle het cultuurtechnisch onderhoud uitbesteed aan de firma Roefs uit Soerendonk. In de beginperiode werd het onderhoud uitbesteed aan de firma Elco in Gemert-Bakel, die veel cultuurtechnisch onderhoud verricht voor gemeenten en verenigingen in Noord-Brabant en Limburg, maar ook in Duitsland en België. De korfbalvereniging heeft daarna vier offertes opgevraagd en op basis van prijs-kwaliteit heeft de korfbalvereniging toen gekozen voor Roefs. De firma Roefs is kleiner qua omvang en uitsluitend lokaal/regionaal actief. Naast de vier verenigingen in Heeze-Leende doet Roefs ook het cultuurtechnisch onderhoud van SV Budel, FC Cranendonck, VV Maarheeze en het Strabrechtcollege in Geldrop.

De geprivatiseerde verenigingen hebben in meerderheid een zogenaamde maandagochtendgroep of klusgroep, waarbij vrijwilligers het overige onderhoud doen. Het gaat dan om bijmaaien, speelschadeherstel, kanten steken, belijnen, beregenen (indien handmatig), bladblazen, schoonhouden van het complex en snoeiwerkzaamheden. Bij de drie voetbalverenigingen gaat het om een betrekkelijk grote groep vrijwilligers. Volgens de verenigingen heeft de privatisering geleid tot een aanzienlijke uitbreiding van het aantal vrijwilligers dat zich bezig houdt met de accommodatie. Bij de handbalvereniging Lido is het dagelijks en wekelijks onderhoud beperkter dan bij de grassportvelden en tennisbanen. Het gaat dan om blad verwijderen en droog maken van het asfaltveld. Dit doen de leden zelf. Om de paar jaar brengt de handbalvereniging zelf nieuwe belijning aan.

De tennisvereniging Heeze is de grootste vereniging van de gemeente en heeft een betaalde groundsman parttime in dienst. De groundsman doet het dagelijks onderhoud en wordt bij grotere projecten geassisteerd door een klusploeg van 25 vrijwilligers. De tennisvereniging De Heerlijkheid heeft een huur/verhuurrelatie, maar is zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de banen. Ook hier doet een groundsman (2 uur/week) het onderhoud en assisteren vrijwilligers bij grotere klussen (bladblazen/schoonhouden/snoeiwerk).

Tabel 3.1 Aantal vrijwilligers voor onderhoud anno 2017

RKSV Heeze	20 vrijwilligers onderhoud veld/banen
DOSL	16 vrijwilligers onderhoud veld/banen
RKSV Sterksel	7 vrijwilligers onderhoud veld/banen
KV Eymerick	3 vrijwilligers onderhoud veld/banen
TC Leende	5 vrijwilligers onderhoud veld/banen
TV Heeze	parttime groundsman en soms vrijwilligers
De Heerlijkheid	parttime groundsman en soms vrijwilligers
HC Heeze	soms vrijwilligers
HV Lido	soms vrijwilligers

3.3 Kwaliteit velden/banen

Jaarlijks wordt door Kiwa ISA Sport, in bijzijn van vertegenwoordigers van de gemeente en de vereniging de accommodatie geïnspecteerd. KIWA ISA Sport stelt een rapportage op met haar bevindingen. Uit deze rapportages blijkt dat de velden/banen kwalitatief in goede staat zijn en goed worden onderhouden. KIWA ISA Sport geeft bij de inspectie en in haar rapportage ook tips en aanbevelingen mee. Bijvoorbeeld door groensingels uit te dunnen, waardoor de opdroging van het veld/banen verbetert. Bij RKSV Sterksel is het advies om het hoofdveld intensiever te gebruiken en intensief te verticuteren om vervilting tegen te gaan. En bij de tennisbanen hebben tips betrekking op het tegengaan van mos aan de randen van de baan. Bij geen van de inspecties zijn tekortkomingen gesignaleerd.

Calamiteiten/tegenvallers

Allen bij DOSL is sprake van tegenvallers gedurende de privatisering. Door de aanwezigheid van engerlingen zijn 2 wedstrijdvelen dit seizoen ernstig aangetast en momenteel niet bespeelbaar. Vorig jaar was veld 2 ook aangetast door engerlingen. Engerlingen zijn keverlarven. In sport- en recreatiegrassen zijn het vooral de larven van de meikever, de junikever, de julikever, de rozenkever, de Sallandkever en soms de mestkever die voor schade aan de grasmat zorgen. De larve, die zich onder de grond bevindt, vreet aan de graswortels, waardoor niet alleen directe groeischade ontstaat, maar ook de opnamecapaciteit voor water en voeding sterk afneemt. Het grootste probleem wordt echter veroorzaakt doordat vogels en andere insecteneters actief op zoek gaan naar engerlingen en deze met grof geweld uit de bodem trekken. Dit laatste treedt doorgaans in augustus en september op. Afhankelijk van de soort en de regio is begin juli het optimale tijdstip is om effectief engerlingen te bestrijden. De eieren van zowel de mei- als de rozenkever zijn dan namelijk uitgekomen.

Veld half juli 2017

Veld september 2017

3.4 Algehele tevredenheid, succes- en faalfactoren en wensen

Alle verenigingen die betrokken waren bij de privatisering in 2008, zijn tevreden met de keuze en de uitwerking. Dat geldt voor de 7 verenigingen die gekozen hebben voor privatisering en de 2 verenigingen die gekozen hebben voor een huur-relatie. De gemeente had voor 2008 geen bemoeienis met de ponyclub De Doorzettertjes en deze vereniging was dus ook geen onderdeel van de privatisering. De ponyclub maakt zich zorgen over haar voortbestaan vanwege de kosten van het in stand houden van de accommodatie.

Succesfactoren privatisering

De voetbalverenigingen, de korfbalvereniging en de tennisvereniging in Leende wijzen als belangrijkste succesfactor op de aanwezigheid van een actieve groep vrijwilligers. Ook geeft men wel aan dat de mentaliteit (gezond verstand/nuchter/aanpakken) heeft bijgedragen aan het succes en soms is er binnen de vereniging cultuurtechnische kennis aanwezig. Naast deze drie genoemde succesfactoren is een wezenlijke factor geweest het beschikbaar stellen van voldoende budget vanuit de gemeente en indexering van de bijdrage. De verenigingen zelf ervaren dat wellicht minder prominent, maar Drijver en Partners maakt ook omgekeerde situaties mee in Nederland. Een andere belangrijke succesfactor is de verplichte jaarlijkse schouw door Kiwa ISA Sport (verzelfstandigd onderdeel van NOC*NSF dat cultuurtechnische keuringen uitvoert), waarbij ook de gemeente en de vereniging aanwezig zijn. Wanneer er geen achterstallig onderhoud is (of dat later is weggewerkt), keert de gemeente de laatste 25% van de exploitatiebijdrage uit (de eerste 75% ontvangen de verenigingen als voorschot).

Oorzaken succesvolle privatisering

- Actieve groep vrijwilligers in de vereniging
- Voldoende budget vanuit de gemeente
- Jaarlijkse indexering
- Jaarlijkse schouw en laatste 25% uitbetaling na positieve beoordeling
- Mentaliteit (gezond verstand/nuchter/aanpakken)
- (Incidenteel) Cultuur technische kennis was aanwezig in de vereniging.

Opbrengst voor geprivatiseerde verenigingen

Voor de geprivatiseerde verenigingen is de belangrijkste winst/bijdrage:

- de toegenomen kwaliteit van de accommodatie
- snelheid van handelen
- maatwerk/zelf keuzes maken.

De toegenomen kwaliteit speelt vooral bij de grassportvelden. De tennisverenigingen waren voor de privatisering al verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud. Maar bij de grassportvelden is een actieve groep vrijwilligers ontstaan. Zij hebben veel meer zorg voor hun eigendom en voor iets dat van jezelf is, ben je zuiniger en werk je harder.

De twee verenigingen die gekozen hebben voor een huur/verhuur-relatie hebben zich kunnen concentreren op de vereniging. De hockeyvereniging geeft aan dat het geraamde bedrag in de meerjarenonderhoudsplanning naar hun mening te laag was ingeschat en dat risico was voor hun te groot en reden om te kiezen voor een huur-relatie. Uiteindelijk bleek bij de vervanging van een van de velden dat het budget inderdaad te laag was. De tennisvereniging De Heerlijkheid is een kleine vereniging (rond de 80 leden) en dat was voor deze vereniging destijds een reden om te kiezen voor een huur-relatie. De Heerlijkheid doet echter in het wekelijkse onderhoud bijna alles zelf met vrijwilligers. Alleen het vervangen van de baan is een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Wensen/behoeften

In het algemeen zijn de verenigingen met wie privatiseringsafspraken zijn gemaakt tevreden en wil men deze voortzetten.

De voetbalverenigingen RKSV Heeze en DOSL willen graag kunstgrasvelden.

De hockeyvereniging heeft de wens om het clubhuis te vernieuwen.

Ook de tennisvereniging in Heeze is vergevorderd met plannen voor renovatie van het clubhuis.

De twee verenigingen die een huurrelatie hebben (mixed hockeyclub Heeze en de tennisvereniging Heerlijkheid in Sterksel) zijn ook tevreden met de huidige relatie en willen deze continueren. De hockeyvereniging staat wel open voor een nieuw aanbod voor verzelfstandiging, na herijking van het MJOP en op basis daarvan de keuze bepalen.

De Doorzettertjes zou graag een vorm van ondersteuning willen ontvangen om de accommodatie in stand te houden of het vergroten van de mogelijkheden op neveninkomsten.

3.5 Financiële gevolgen

3.5.1 Financiële gevolgen verenigingen

Bij het besluitvorming in 2008 is destijds door de gemeente gekozen voor een exploitatievergoeding waarvoor het onderhoud goed mogelijk is en waarbij ook een voordeel behaald kan worden voor de vereniging met inzet van vrijwilligers.

De bedragen zijn gebaseerd per sportveld. Ter illustratie laat we de situatie zien voor RKSv Heeze.

In tabel 3.2 zijn we uitgegaan van de onderhoudsbijdrage 2008. Deze was toen gebaseerd op 19% btw. Op 1 oktober 2012 is de btw verhoogd van 19% naar 21%, zodat we in de tabel bij 2008 met terugwerkende kracht het bedrag vermelden met 21% btw. Per sportveld krijgt de vereniging in 2017 € 10.636. In het raadsvoorstel is een uitsplitsing gemaakt van het bedrag per veld voor kosten jaarlijks onderhoud, reservering van de top laag, vervangen terreininrichting en een restbedrag (reserve).

De jaarlijkse kosten die de verenigingen maken voor het cultuurtechnisch onderhoud liggen bij de voetbalverenigingen momenteel rond de € 6.800. Dat is exclusief extra handelingen zoals nu bij DOSL in verband met engerlingen. Het bedrag van € 6.800 is niet het bedrag dat alle cultuurtechnische bedrijven hanteren. In de markt ligt het jaarlijks onderhoud rond de € 6.800-€ 7.800 (uitgaande van de zelfwerkzaamheid zoals die nu plaatsvindt). De geraamde onderhoudskosten per veld in 2008 (geïndexeerd en rekening houdend met de btw-stijging) zit dus in de bandbreedte van wat nu cultuurtechnische bedrijven vragen voor onderhoud. Een bijstelling is in die zin niet nodig. Het is ook niet verstandig om uit te gaan van het laagste bedrag in de markt. In het verleden is dat gebeurd bij een aantal Limburgse verenigingen en toen de aannemer failliet ging, hadden de verenigingen een probleem, want het onderhoud elders onderbrengen was aanzienlijk duurder.

Tabel 3.2 Uitgekeerde onderhoudsbijdrage per voetbalveld (natuurgras)

	2008 met 19% btw	2008 met 21% btw	2014	2015	2017	Kosten werkelijk
RKSv Heeze	€ 52.878	€ 53.767	€ 57.240	€ 58.716	€ 59.562	
per veld	€ 9.443	€ 9.601	€ 10.221	€ 10.485	€ 10.636	
jaarlijks onderhoud	€ 6.600	€ 6.711	€ 7.144	€ 7.329	€ 7.434	€ 6.800- € 7.800
reservering top laag	€ 1.087	€ 1.105	€ 1.177	€ 1.207	€ 1.224	€ 1.224**
Terreininrichting	€ 1.046	€ 1.064	€ 1.132	€ 1.161	€ 1.178	€ 1.178
reserve/win	€ 710	€ 721	€ 768	€ 788	€ 799	€ 433 -€ 1.433

Bij de grassportvelden waren in het meerjarenonderhoudsplan van 2008 top laagrenovaties opgenomen. Dat gold in ieder geval voor:

- RKSv Heeze (2010 veld 3 en 2011 veld 2)
- DOSL (veld 2 in 2011)
- RKSv Sterksel (veld 3 in 2011 en veld 2 in 2012).

Bij geen van de verenigingen zijn top laagrenovaties uitgevoerd. Een top laagrenovatie wordt gemiddeld eens per 15-20 jaar uitgevoerd. Maar het is geen wet van Meden en Perzen. Er zijn sportvelden die op goede zandgrond en bij goed jaarlijks onderhoud wel 30-40 jaar zonder top laagrenovaties uitkunnen. Dat de verenigingen geen top laagrenovaties hebben laten uitvoeren, is een eigen keuze. De gemeente werkt zelf ook met meerjarenonderhoudsplannen. Als de kozijnen moeten worden vervangen volgens het MJOP en de kozijnen zijn nog prima, dan worden die kozijnen natuurlijk niet vervangen. Het is wel belangrijk dat de verenigingen zich meer

bewust zijn van een risico en dat men een reserve opbouwt. Verenigingen hebben alle een reserve ingesteld, maar dat is niet altijd in afstemming met een bijgewerkt/geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan.

Ook vervangingen aan terreininrichting zijn nauwelijks door de verenigingen gedaan na de privatisering. Dat wil niet zeggen dat men niets heeft geïnvesteerd, maar er zijn soms andere keuzes gemaakt. Bijvoorbeeld door te kiezen voor investeren in automatische beregening of de aanleg van drainage in een veld.

Een belangrijke ervaring is dat een onderhoudsplan dat op enig moment wordt opgesteld, niet geschikt is om als leidraad te hanteren voor een vaste periode van 10 of 20 jaar. Een MJOP wordt eigenlijk binnen gemeenten jaarlijks of hooguit vierjaarlijks geactualiseerd, op basis van de praktijk. Het is een werkend instrument en geen statisch instrument. Dat betekent niet dat er iedere paar jaar door een derde een nieuw MJOP moet worden opgesteld, maar men past de onderhouds- en investeringsplanning aan op basis van de laatste inzichten. Dat kan in overleg met de aannemer die het reguliere onderhoud uitvoert, KIWA-ISA Sport en de onderhoudscommissie van de vereniging. Op dit moment werken de verenigingen met grasvelden niet met een actueel MJOP.

Zoals eerder aangegeven is er een bandbreedte in de periode tussen topplaagrenovaties. Maar het bedrag van een renovatie verschilt ook. Er zijn tegenwoordig cultuurtechnische machines voor een lichte vorm van topplaagrenovatie (Fieldtopmaker). Eigenlijk is dit geen echte topplaagrenovatie, want met een Fieldtopmaker wordt maximaal 5 cm afgefreesd (straatgrassen) en een echte topplaagrenovatie is een bewerking van 10-15 cm van de topplaag. De kosten van een topplaagrenovatie stonden in het MJOP op bedragen variërend van € 18.000 tot € 24.000 ex btw (prijspeil 2008). Momenteel hanteert men in de markt veelal een bedrag van € 20.570 incl. btw (€ 17.000 ex btw) voor een echte topplaagrenovatie (geen fieldtopmaker) en € 32.670 incl btw (27.000 ex btw) voor een topplaagrenovatie met vervanging van de drainage. Het lijkt erop dat de huidige bedragen voor renovaties naar beneden kunnen worden bijgesteld en dat zal dan ook doorwerken in de onderhoudsbijdrage. Een second opinion van een cultuurtechnisch adviesbureau kan daarin uitsluitsel geven.

Tabel 3.3 Kosten topplaagrenovatie in MJOP en benchmark

renovatie	MJOP 2008 ex btw	MJOP 2008 19% btw	MJOP 2008 21% btw	2017 incl btw	Benchmark 2017
toplaag zonder drainage	€ 18.000	€ 21.420	€ 21.780	€ 24.127,38	€ 20.570
toplaag zonder drainage	€ 24.000	€ 28.560	€ 29.040	€ 32.169,84	€ 20.570
toplaag met drainage	€ 28.000	€ 33.320	€ 33.880	€ 37.531,48	€ 32.670

Bij de twee geprivatiseerde tennisverenigingen zijn de kosten van renovaties/vervangingen veel duidelijker in beeld. Bij een topplaag van Smash Court is een afschrijvingstermijn van 10 jaar gebruikelijk. De garantieperiode van deze banen bedraagt ook voor de topplaag 10 jaar. Afhankelijk van de bespelingsintensiteit en goed onderhoud kan de technische levensduur wel 12 tot maximaal 15 jaar bedragen. Voor Advantage Red-Court (Leende) geldt hetzelfde. De cyclus van vervanging is bij tennis veel scherper en kan één of enkele jaren opschuiven, maar ook nooit meer dan dat. Wat wel speelt bij tennis is dat het meerjarenonderhoudsplan in 2008 is opgesteld voor de toen geldende baansorten. In Leende en Sterksel lagen in 2008 Frenchcourt-banen en Heeze had 8 gravelbanen en 4 kunstgrasbanen. Nu ligt er overal Smash Court of Advantage Red Court (vergelijkbaar product) en naar verwachting worden in 2019 de kunstgrasbanen in Heeze ook vervangen door Smash Court. French Court is in Nederland populair geweest, maar het product bleek niet duurzaam, waardoor alle French Court banen zijn omgebouwd. De exploitatie van een Smash Court (of Advantage Red-Court) baan is niet gelijk aan een French Courtbaan, een gravel baan of een kunstgrasbaan.

Bij TV Heeze was in het MJOP een bedrag opgenomen voor € 10.500 voor dagelijks onderhoud van 8,5 gravelbanen (met name voorjaarsonderhoud). In het MJOP stond in 2010 een bedrag van € 65.000 voor top laagrenovatie van de 8,5 gravelbanen. Omgerekend naar 2017 en met btw erbij, zou dat neerkomen op een budget van € 10.250 per baan voor een top laagrenovatie. De KNLTB hanteert voor een top laagrenovatie van een Smash Court baan of een Advantage Red Court baan, een bedrag van € 32.000 ex btw voor een blok van 2 banen. Per baan met btw en geïndexeerd naar 2017 is dat € 19.747 per baan. Dat is dus bijna eens zo hoog als de gravelrenovatie. Het verschil tussen een top laagvervanging bij French Court en Smash Court is zeer gering. TV Heeze heeft dus door het vertrekpunt gravel een lagere bijdrage. Overigens zijn de kosten van ombouw van French Court naar Smash Court of Advantage Red Court niet beperkt tot de kosten van de top laagvervanging. Bij de ombouw moet ook de sporttechnische laag worden aangepast, zodat bij de eerste vervanging de kosten hoger zijn.

Tabel 3.4 Bedragen MJOP voor gravelbanen en French Courtbanen versus Smash Court

gravelbanen	8,5 banen ex btw prijspeil 2008	per baan ex btw prijspeil 2008	incl 21% btw prijspeil 2008	Per baan 2017 ³
MJOP TV Heeze	€ 75.500	€ 8.882	€ 10.748	€ 11.906
jaarlijks onderhoud	€ 10.500	€ 1.235	€ 1.495	€ 1.656
renovatie	€ 65.000	€ 7.647	€ 9.253	€ 10.250
french court	6 banen ex btw prijspeil 2008	per baan ex btw prijspeil 2008	incl 21% btw prijspeil 2008	Per baan 2017
MJOP TC Leende				
jaarlijks onderhoud	€ 3.000	€ 500	€ 605	€ 670
renovatie	€ 90.000	€ 15.000	€ 18.150	€ 20.106
smash court				Per baan 2017 ⁴
jaarlijks onderhoud				€ 1.219
renovatie				€ 19.747

Over de verantwoording van de onderhoudsbijdragen zijn geen uniforme afspraken gemaakt en daardoor verschilt de verantwoording per vereniging.

3.5.2 Financiële gevolgen gemeente

In 2008 is het onderhoudsbudget verhoogd, naar aanleiding van MJOP. Een vergelijking met 2007 is in die zin niet relevant, want gemeente had achterstallig onderhoud/te laag budget.

Uiteindelijk heeft privatisering geleid tot afname van 1 fte in de buitendienst. Dat is ongeveer een besparing van circa € 50.000. Eerder (2006) was al door de buitendienst de wijze van uitvoering veranderd door in plaats van eigen gemeentepersoneel het onderhoud uit te besteden. Deze omschakeling staat los van de privatisering.

³ Op basis van KNLTB Banen in Beeld 2016, bedragen geïndexeerd met 2% voor vertaling naar 2017 en btw erbij (KNLTB is exclusief btw).

⁴ Op basis van KNLTB Banen in Beeld 2016, bedragen geïndexeerd met 2% voor vertaling naar 2017 en btw erbij (KNLTB is exclusief btw).

3.6 Afstemming aanbod velden/banen op de behoefte

Op basis van planningsnormen en richtlijnen is de behoefte per najaar 2017 vastgesteld.

De gemeente verleent de exploitatiebijdrage voor de velden/banen zoals in 2008 vastgesteld. Ook bij verhuur is sprake van een gesubsidieerd tarief. Overcapaciteit is in die zin een aandachtspunt.

Voetbal

RKSV Heeze heeft 5 velden en circa een half veld (veld 9). Er zijn 3 wedstrijdvelen (veld 2,3 en 6). De velden 4, 5 en 9 zijn beschikbaar voor training (veld 4 wordt ook wedstrijden gebruikt). De wedstrijdbehoefte is 3 velden op zaterdag (2,24). De trainingsbehoefte is volgens de planningsrichtlijnen 1.339 uur. De trainingscapaciteit is 1.390 tot 1.769 uur⁵. De capaciteit is afgestemd op de behoefte.

DOSL in Leende heeft de beschikking over 3 wedstrijdvelen en 1,4 trainingsveld (1 trainingsveld, 1 kunstgras veldje van 30x20 meter en een oefenhoek van 58x53 meter). De wedstrijdbehoefte is 1,5 op zaterdag en 1,4 op zondag, dus afgerond 2 wedstrijdvelen. De trainingsbehoefte is 932 uur volgens de richtlijn van de KNVB en de capaciteit is 835 tot 1.045 uur. Er is 1 wedstrijdveld teveel. Bij DOSL is al een paar jaar overlast van engerlingen en momenteel (september 2017) zijn 2 wedstrijdvelen onbespeelbaar. In 2016 was 1 veld een behoorlijke periode onbespeelbaar en kon dit veld pas na de winterstop weer in gebruik worden genomen. De overcapaciteit bij DOSL van 1 veld is dus zonder rekening te houden met de schade door engerlingen.

RKSV Sterksel heeft de beschikking over 1 wedstrijdveld, 1 trainingsveld en een oefenhoek (0,4 trainingsveld). De wedstrijdbehoefte is 0,26 op zaterdag en 0,5 op zondag, dus afgerond 1 wedstrijdveld. De trainingsbehoefte is 272 uur volgens de richtlijn van de KNVB en de capaciteit is 550 tot 700 uur bij 1 trainingsveld. De oefenhoek is overbodig.

Hockey

De hockeyclub Heeze heeft de beschikking over 1 kunstgras zandveld en 1 semiwaterveld. De behoefte is op zaterdag 2,2 veld en op zondag 1,1 veld. Door de tijd tussen wedstrijden iets te verkorten en/of de aanvang van de laatste wedstrijd iets te verlaten, zijn de 2 velden voldoende. De vereniging verwacht niet dat de behoefte zal doorgroeien naar 3 velden.

Korfbal

KV Eymerick beschikt over een grasveld van circa 100 meter bij 80 meter. De planningsnorm voor korfbal op natuurgras bedraagt 8 normteams per weekeinde per speeloppervlakte met een bruto-maat van 68 x 44 meter. KV Eymerick heeft 2,4 normteams op zaterdag en 1 normteam op zondag, dus 3,4 normteam in het weekeinde. De KNKV hanteert voor training per drie wedstrijdvelen één specifiek daartoe aangelegd en onderhouden trainingsveld met de afmetingen van bruto-speelveld. Er zijn dus 2 velden nodig van 68x44 meter, waarbij opgemerkt dat de belasting van de velden beperkt is. De 2 velden passen binnen het beschikbare veld van 100 bij 80 meter.

Tennis

Bij TV Heeze is het aantal buitenbanen afgestemd op de behoefte. De tennishal (eigendom stichting) beschikt over 3 indoorbanen, maar die tellen niet mee in de planningsnorm. In praktische zin zijn er 12 buitenbanen en 3 binnenbanen, maar men moet daarbij ook rekening houden dat TV Heeze een prestatieve vereniging is met

⁵ De KNVB hanteert een capaciteit van 700 uur voor een goed onderhouden trainingsveld. Drijver en Partners gaat uit van 550 uur, omdat bij 700 uur velden regelmatig kaal worden gespeeld.

een actieve tennisschool die ook gebruik maakt van de banen. Al met al is de capaciteit in overeenstemming met de behoefte. Bij TC Leende en TV De Heerlijkheid in Sterksel is sprake van een kleine overcapaciteit. Tennisbanen worden in de regel aangelegd in blokjes van 2, zodat bij de huidige ledenaantallen, het aanbod is afgestemd op de behoefte.

Opmerkelijk is dat de drie tennisverenigingen sinds de privatisering redelijk op niveau zijn gebleven qua ledenaantallen. Landelijk heeft de KNLTB tussen 2007 en 2015 bijna 100.000 leden verloren (-13%). Bij TV Heeze is de afname tussen 2007-2017 ook 13%, maar de vereniging had in 2012 circa 850 leden en is zich sindsdien aan het herstellen. Landelijk is de daling nog niet gekeerd. In de regio is het aantal leden bij de tennisverenigingen in Budel en Maarheeze nog veel sterker gedaald dan landelijk.

Handbal

De handbalvereniging Lido beschikt over 2 asfaltbanen. Op basis van de normteams zou 1 veld voldoende zijn.

Tabel 3.5 Samenvatting aanbod en behoefte op basis van planningsnormen en richtlijnen

	aanwezig			Nodig			
	Kunst-gras	Wedstrijd-veld	Trainings-veld	Kunst-gras	Wedstrijd-veld	Trainings-veld	
RKSV Heeze	0	3	2,5	0	3	2,5	vraag=aanbod
DOSL	0	3	1,4	0	2	1,4	1 wedstrijdveld teveel
RKSV Sterksel	0	1	1,3	0	1	1	1 trainingshoek teveel
TV Heeze	12,5			13			vraag=aanbod
TC Leende	6			5			1 baan teveel
TV Heerlijkheid	2			1			1 baan teveel
MHC Heeze	2			2,2			vraag=aanbod
KV Eymerick	0	1	1	0	1	1	vraag=aanbod
HV Lido		2			1		1 veld teveel

4.1 Conclusies

Het doel van deze studie is het beantwoorden van de vraag of de doelstellingen zoals deze 10 jaar geleden zijn gekozen zijn behaald, of de gemeente en verenigingen door moeten gaan met de privatisering en zo ja onder welke voorwaarden?

1. In hoeverre zijn de doelstellingen van de privatisering behaald, zoals destijds beoogd?

We concluderen dat de doelen die 10 jaar geleden zijn gesteld ook zijn behaald.

+	Financieel voordeel gemeente	1 fte bij de gemeente minder
++	Financieel voordeel vereniging	Onderhoudsbijdrage is ruimer dan de verenigingsuitgaven
++	Eigen baas vereniging/zelfbeschikking en snelheid van handelen	Verenigingen bepalen zelf en kunnen direct handelen.
+	Betere of behouden kwaliteit, duurzame instandhouding	Kwaliteit wordt jaarlijks objectief vastgesteld en is in orde. Verenigingen zijn meer tevreden na privatisering.
++	Meer participatie/betrokkenheid van de gebruikers	Na privatisering zijn meer vrijwilligers actief bij het onderhoud van de accommodatie.

2. Wat zijn de succes- en faalfactoren hierbij?

De belangrijkste succesfactoren voor het bereiken van de doelstellingen zijn:

- Een actieve groep vrijwilligers in de vereniging;
- Voldoende budget vanuit de gemeente;
- Jaarlijkse indexering;
- Jaarlijkse schouw en laatste 25% uitbetaling na positieve beoordeling;
- Mentaliteit (gezond verstand/nuchter/aanpakken);
- (Incidenteel) Cultuur technische kennis die aanwezig is in de vereniging.

3. In hoeverre is continuering of aanpassing van de huidige situatie wenselijk; wat willen de betrokken partijen?

De betrokken verenigingen én de gemeente (ambtelijke organisatie) zijn voorstander van continuering van de privatisering. De twee verenigingen met een huur-relatie willen ook die huur-relatie willen voortzetten.

4. Welke aanbevelingen zijn er op basis van de evaluatie aan te geven?

Op basis van de evaluatie is een aantal aanbevelingen opgesteld. Deze zijn verwoord in paragraaf 4.2.

4.2 Aanbevelingen

Uit het onderzoek blijkt dat zowel de gemeente als de verenigingen in doorsnee positief zijn over de privatisering en de huidige relatie willen voortzetten. De 7 geprivatiseerde verenigingen willen de privatisering voortzetten en de 2 verenigingen die huren willen ook die relatie voortzetten.

Uit de evaluatie blijkt dat op een aantal punten de afspraken aangescherpt of aangepast kunnen worden. We benoemen de volgende aanbevelingen.

Aandachtspunten

1. Actief werken met een MJOP
2. Reserveren voor grotere uitgaven / oppassen met besteden middelen voor andere zaken
3. Uniforme afspraken over verantwoording en minimale reserve
4. MJOP actualiseren/eenheidsprijzen ijkten/valideren
5. Beleid gemeente indien baansort/type veld verandert
6. Beleid gemeente indien behoefte afneemt: wat vergoed je
7. Diverse tips voor verenigingen.

1. Actief werken met een MJOP

In 2007 zijn voor de privatisering de accommodaties geschouwd (beoordeeld) en op basis daarvan is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) per vereniging opgesteld. Op basis van het onderhoudsplan wordt de onderhoudsbijdrage uitgekeerd. Deze onderhoudsbijdrage is een gemiddelde over 10 jaar en in dat bedrag zit ook een dekking voor renovaties naast het jaarlijkse onderhoud (mits sprake is van renovaties gedurende die 10 jaar). Het blijkt dat deze MJOP niet bij alle verenigingen bekend is en dat zou wel wenselijk zijn. Een MJOP is een werkend instrument en geen statisch instrument. Dat betekent niet dat er iedere paar jaar door een derde een nieuw MJOP moet worden opgesteld, maar men past de onderhouds- en investeringsplanning aan op basis van de laatste inzichten. Dat kan in overleg met de aannemer die het reguliere onderhoud uitvoert, KIWA-ISA Sport en de onderhoudscommissie van de vereniging. Op dit moment werken de verenigingen met grasvelden niet met een actueel MJOP en dat is wel wenselijk. De verenigingsbesturen moeten ook bekend zijn met de MJOP.

2. Reserveren voor grotere uitgaven / oppassen met besteden middelen voor andere zaken

Bij de velden van de voetbalverenigingen waren in het MJOP van 2008 topplaagrenovaties opgenomen. Bij geen van de verenigingen zijn topplaagrenovaties uitgevoerd. Een topplaagrenovatie wordt gemiddeld eens per 15-20 jaar uitgevoerd. Maar het is geen wet van Meden en Perzen. Er zijn sportvelden die op goede zandgrond en bij goed jaarlijks onderhoud wel 30-40 jaar zonder topplaagrenovaties uitkunnen. Dat de verenigingen geen topplaagrenovaties hebben laten uitvoeren, is een eigen keuze. Het is wel belangrijk dat de verenigingen zich meer bewust zijn van een risico en dat men een reserve opbouwt, waarmee men topplaagrenovaties kan uitvoeren.

Het benutten van een deel van het onderhoudsbudget ter financiering van kunstgras, zouden we ten zeerste afraden. In de exploitatie (kapitaallasten en onderhoud) is een kunstgrasveld bijna 3x zo duur als een natuurgrasveld. Besteding van een deel van de onderhoudsbijdrage aan kunstgras, betekent dat vroeg of laat er geen middelen meer zijn voor renovaties van natuurgrasvelden. En in 10 jaar is een topplaag van een kunstgrasveld aan vervanging toe (wederom € 200.000 exclusief btw). Voor een verbijzondering van de verschillen in exploitatiekosten tussen een natuurgrasveld en een kunstgrasveld verwijzen we naar bijlage 2.

3. Uniforme afspraken over verantwoording en minimale reserve

In 2008/2009 is wel afgesproken om jaarlijks de besteding van het onderhoud te verantwoorden aan de gemeente, maar de wijze waarop is niet vastgelegd. Dat betekent dat de verenigingen dit naar eigen inzicht invullen.

We adviseren de volgende zaken jaarlijks te verantwoorden:

- Een verantwoording van de gemaakte kosten in het betreffende boekjaar en een motivatie indien van het MJOP wordt afgeweken. In feite is dit een onderdeel van de winst en verliesrekening.
- Een afschrift/kopie van de balans met op de balans een post reservering onderhoud velden/banen.
- Een afzonderlijke balanspost 'reservering onderhoud velden/banen' is wenselijk en dus niet een verzamelpost voor de accommodatie (kantine, kleedlokalen, velden, banen).

4. MJOP actualiseren/eenheidsprijzen ijken/valideren

We adviseren het MJOP bij te stellen voor de komende 10 jaar en een nieuwe onderhoudsvergoeding vast te stellen. In het MJOP dienen de eenheidsprijzen te worden geactualiseerd. De bedragen voor renovaties kunnen mogelijk naar beneden worden bijgesteld, ter beoordeling door een onafhankelijke deskundig bureau.

Bij het vaststellen van de vergoedingen moet rekening worden gehouden met eventueel uitgestelde renovaties waar wel een vergoeding voor is ontvangen.

5. Beleid gemeente indien baansort/type veld verandert

Het MJOP en de onderhoudsbijdrage is gebaseerd op het type veld/de baansort in 2007/2008. Het beleid van de gemeente is dat wanneer de vereniging kiest (of heeft gekozen) voor een duurdere baansort qua onderhoud/exploitatie, de meerkosten voor de vereniging zijn.

6. Beleid gemeente indien behoefte afneemt: wat vergoed je

De privatisering van de buitensport in Heeze-Leende gaat gepaard met een reële onderhoudsbijdrage (wekelijks/jaarlijks onderhoud en renovaties). Vanuit een verantwoorde besteding van gemeenschapsmiddelen kiest de gemeente om de vergoeding in principe af te stemmen op de behoefte (zoals vastgesteld op basis van planningsnormen en richtlijnen van NOC*NSF). Lokale omstandigheden worden daarbij meegenomen. Bij DOSL liggen er twee velden uit door engerlingen. Bij tennis is het gebruikelijk om de behoefte af te ronden naar een blokje van 2 banen. De behoefte aan 1 baan (TV Heerlijkheid) wordt dan 2 banen.

7. Diverse tips voor verenigingen

Vergrijzing/consumentisme: actief persoonlijk vrijwilligersbeleid

Een van de succesfactoren voor de privatisering is de aanwezigheid van vrijwilligers binnen de verenigingen. Diverse verenigingen maken zich wel zorgen of in de toekomst dezelfde groep vrijwilligers beschikbaar is. De binding met de vereniging zoals die vroeger gold, wordt minder. Landelijk staat het thema vrijwilligers in de sportvereniging hoog op de agenda. Onderzoekinstellingen geven aan dat het aantal vrijwilligers dat actief is in de sport niet minder is, maar de bereidheid om veel uren te maken neemt wel af (bestuur/commissie/leiding/training). Om te zorgen voor voldoende vrijwilligers zullen verenigingen veel actiever vrijwilligersbeleid moet voeren. Het voert te ver om hier uitgebreid op in te gaan, maar het is wel van belang hier voortdurend aandacht aan te besteden (kleinere taken/opsplitsen van functies, zorgen voor een goede sfeer, actief contact met leden en persoonlijke benadering, indien mogelijk aanstellen van een vrijwilliger coördinator, begeleiden/inwerken, waarderen...).

Overdracht afspraken/beleid bij bestuurswisselingen

De meeste afspraken met de verenigingen zijn gemaakt in 2009. Het is niet vreemd dat de huidige bestuursleden niet betrokken waren bij de afspraken. Het vastleggen van afspraken, dossiervorming en overdracht zijn belangrijk voor de continuïteit.

Wie mag uitgaven doen: 4 ogenbeleid

Met de privatisering wordt jaarlijks een aanzienlijk bedrag uitgekeerd aan de verenigingen. Het bewaken van wie uitgaven mag doen binnen een vereniging, is geen overbodige luxe. Dat kan bijvoorbeeld met een zogenaamd vier ogen principe (minimaal 2 personen die betrokken zijn bij het verrichten van betalingen).

Omgaan met plagen/calamiteiten

DOSL heeft een aantal jaar nu last van engerlingen. Dergelijke plagen vragen specifieke kennis en aanpak, omdat het euvel in augustus/september optreedt, maar de bestrijding eerder (doorgaans juli) moet plaatsvinden. We adviseren om bij plagen en calamiteiten alert te zijn op het inschakelen van specialisten.

Bijlage 1 Ondervraagde organisaties

HV Lido	Charles Haneveer
MHC Heeze	Alexander Steegh
TV Heerlijkheid	Piet Loeff / Ron Leppers
TV Heeze	Peter van der Velden
PC De doorzettertjes	Bertram Velthuis / Jacqueline Philipsen
RKSV Heeze	Paul Krieckaert
DOSL	Alex van Balen / Peter Jacobs
RKSV Sterksel	Edwin Broekman / Toon de Brouwer
TC Leende	Paul Evers / Lyda Boudoin
KV Eymerick	Pieter Meeuws / Hans Keeris / Nico Thijs
Sportraad	Hans van Bree
Gemeente Heeze-Leende	
Thijs van der Lans	
Jan Corsten	
Wethouder Toon Bosmans	

Bijlage 2 Vergelijking kunstgras versus natuurgras

Kosten investering kunstgras en natuurgras en de kapitaallasten bij 2% en 4% bij annuïtaire afschrijving⁶

kunstgras SBR	ex btw		2%	4%
	investering	afschrijfstermijn		
onderbouw/fundering	€ 140.000	30	€ 6.251	€ 8.096
bovenbouw/toplaag	€ 200.000	10	€ 22.265	€ 24.658
verlichting en hekwerken/overig	€ 140.000	25	€ 7.171	€ 8.962
	€ 480.000	kapitaallast	€ 35.687	€ 41.716
natuurgras	investering	afschrijf-termijn		
onderbouw	€ 20.000	30	€ 893	€ 1.157
bovenbouw	€ 36.000	20	€ 2.202	€ 2.649
hekwerken	€ 12.000	25	€ 615	€ 768
verlichting				
overig/paden	€ 30.000	20	€ 1.835	€ 2.207
berekening	€ 15.000	20	€ 917	€ 1.104
	€ 113.000	kapitaallast	€ 6.461	€ 7.885

	indien rente: 2%		indien rente: 4%	
	kunstgras	natuurgras	kunstgras	natuurgras
rente en afschrijving	€ 35.687	€ 6.461	€ 41.716	€ 7.885
regulier onderhoud	€ 5.750	€ 7.500	€ 5.750	€ 7.500
electra verlichting	gebruiker	gebruiker	gebruiker	gebruiker
verzekering en belasting	pm	pm	pm	pm
interne uren gemeente	pm	pm	pm	pm
Totaal exploitatielasten	€ 41.437	€ 13.961	€ 47.466	€ 15.385
verschil		3,0		3,1

⁶ In dit voorbeeld is annuïtaire afschrijving gehanteerd. Lineaire afschrijving leidt tot iets lagere rentelasten.

Bijlage 3 Opmerkingen verenigingen n.a.v. rapportage

RKSV Heeze

- Bij RKSV Heeze blijft de wens bestaan om een kunstgrasveld aan te leggen. Dat heeft niets te maken met de normen van KNVB en/of NOC, maar met de bespeelbaarheid in de maanden januari, februari, juni en juli. Januari en februari zijn voor ons maanden waarin we onze servicegraad naar met name de jonge jeugd niet kunnen waarmaken en juni en juli zijn maanden waarin we juist het walking football actief willen beoefenen. We hebben financiële middelen, maar hebben wat extra support nodig vanuit de gemeente.
- Bij de herijking van het MJOP, willen wij nog eens aandringen op "de bijdrage per lid" vanuit de gemeente. Wij vinden het principiële onjuist dat er een factor 5 verschil zit in de bijdrage per lid tussen clubs die dezelfde sport bedrijven. Als RKSV Heeze 100 euro bijdrage zou krijgen van de gemeente (ipv de huidige 70 euro), dan zou ons dat 25000 euro per jaar schelen. Voor dat bedrag extra leggen wij volledig zelfstandig een kunstgrasveld neer (en onderhoud inbegrepen) en bieden we 500 spelende leden extra service. Wij vinden dat de politiek hier niet zomaar de ogen voor kan sluiten. Naar mijn idee gaat het erom, dat we gemeenschapsgeld ten goede laten komen aan zoveel mogelijk mensen (met natuurlijk de nuance dat sommige sporten kleiner zijn dan andere).
- Complimenten voor de aanpak van de Sportraad.

RKSV Sterksel

- Op pagina 12 is een bedrag opgenomen voor terreininrichting. Wat wordt er verstaan onder terreininrichting?
- Met betrekking tot het wensenlijstje betreft aanleg beregening (de haspel loopt op zijn eind).
- Verder willen wij ook kijken naar de mogelijkheden m.b.t de mogelijkheden van LED veldverlichting.

Korfbal Eymerick

Hierbij laat ik u namens KV Eymerick weten in de basis akkoord te gaan met het voortzetten van de privatisering, op basis van de huidige wijze van financieren en het vastgestelde MJOP.

Daarbij wil ik wel de volgende opmerkingen plaatsen in een aparte toelichting:

- Bestrijden ongedierte/Emelten/Engerlingen; als dat in ernstige mate van toepassing is; maakt bestrijding daarvan geen of wel onderdeel uit van het MJOP? Wij zijn van mening van niet.
- Als de nieuwe gymzaal op het korfbalveld wordt geplaatst, wensen we in overleg met de gemeente opnieuw te beoordelen of er voldoende ruimte overblijft om onze sport te beoefenen en zal opnieuw naar de bedragen voor de privatisering gekeken gaan worden. Op de plaats waar nu de jeu de boules banen liggen is de gymzaal gewenst, dus deze banen dienen ook verplaatst te worden. Hoe gaat dit financieel geregeld worden? Een kleiner veld zou geen probleem zijn als er een kunstgrasveld komt te liggen, wat zwaarder belast kan worden; met fatsoenlijke verlichting.

Dat is voor KV Eymerick bespreekbaar.

Hockey Heeze

Hier onze reactie / aanpassing op het advies:

Graag willen we als Hockey Heeze een nieuw aanbod voor de verzelfstandiging van de gemeente omdat is gebleken dat de voorziening destijds te laag was. In alle openheid zullen we hier dan naar kijken of we blijven huren of verzelfstandigen.

Verder is de standaard voor een nieuw hockeyveld niet meer zandveld maar semi-water. Wellicht dat dit nog ergens toegevoegd kan worden bij de standaarden (kosten bij vervanging).

DOSL Leende

- Ik heb het rapport gelezen. Ik ben het in grote lijnen eens met de strekking. vlg's het rapport hebben we 1 veld te veel, maar het is wat er staat: gelukkig hebben we dat veld, want met die engerlingen komen we al 4 jaar net wel/net niet uit met onze velden....
- Als we qua vergoeding/subsidie de geïndexeerde lijn doortrekken hebben we de komende 10 jaar hopelijk genoeg om alles zo perfect te onderhouden als nu. (want het aantal oudere vrijdagmiddag-mannen neemt al iets af en ik denk dat we over 5 jaar een kleiner groepje hebben en dan wordt het lastig om alles zelf te doen en zullen we Roefs en anderen vaker nodig hebben...en dus flink wat duurder uit zijn)